

Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee
Suur-Ameerika 1
15006, Tallinn, Harju maakond

Teie 22.08.2025 nr 1-4/25/3762

Meie 22.09.2025 nr 1.2-3/25/14002-2

ARVAMUS

Laeva lipuõiguse ja laevaregistrite seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus

Transpordiametile esitati arvamuse avaldamiseks laeva lipuõiguse ja laevaregistrite seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsus (VTK). Täname VTK väljatöötajaid põhjaliku ja mahuka töö eest.

Transpordiametil on VTK teksti osas järgmised tähelepanekud:

1. VTK sissejuhatuses skeemil 1 olev laevaregistrite ülesehituse kehtiv kord ei kajasta tegelikku olukorda. Skeemil on Transpordiameti valdkonda märgitud ka teisedatavate laevade kogu, mis ei vasta kehtivale seadusele (LaevaRS § 30 esimene lause ja § 32 lg 1) ega tänasele praktikale. Lisame laevaregistrite ülesehituse täna kehtiva korra skeemi.

2. Teeme ettepaneku sõnastada lk 1 lõigu 2 esimene lause: „Laevaregister on teenus, mille eesmärk on pakkuda võimalust veesõidukite omanikel registreerida oma veesõidukid soovitud riigi lipu alla kohaldamaks sealse riigi õigusruumi.“

Ettepaneku mõte on täpsustada teenuse kirjeldust, et tegemist ei ole lihtsalt lipu rakendamisega vaid tulenevalt ka sealse õigusruumi rakendamisega.

3. Lk 2 teine lause: „Uuringust selgus täiendavalt, et Eesti kui lipuriigi madal konkurentsivõime on seotud laevade registriteenusega, tööõuetega, mis on seotud välismaiste meremeeste töölevõtmisega, ning maksukeskkonnaga.“ on seotud viitega nr 5, mis suunab eelmisele viitele: „Aslesen, S jt. The competitiveness of the Estonian maritime industry. Report. Menon Economics 45/2023, lk 7.“ Sellelt viidatud leheküljelt pole võimalik nimetatud infot leida.

Kommenteerime lauses väljatoodud asjaolu: „...mis on seotud välismaiste meremeeste töölevõtmisega“, mis on välismaalaste seadusega muudetud. Endiselt on jätkuvalt kitsaskohaks laevapere liikmete töö- ja puhkeaja regulatsioon, mis on Eestis rangem kui ILO nõuded ette näevad.

4. Lk 2 lõigu 2 kolmas lause selgitab eelnevat lauset seetõttu teeme ettepaneku sõnastada: „Suurem laevastiku arv edendaks uute töökohtade loomist nii laevadel kui ka kaldal ning toetaks merendusala kompetentsi arendamist. See tähendab, et suureneks nõudlus laevandusettevõtete teenindavate kaldasektori ettevõtete teenuste järele, milleks on näiteks nõustamisteenused, finantsteenused, sadamateenused, laevade ehitamine ning moderniseerimine, laevaremont ja -hooldus.“
5. Ettepanek lisada lk 2 lõigu 2 neljanda lause: „Merendussektori osakaal SKP-st oli aastatel 2019–2021 keskmiselt 2,2–3,3%, seejuures transpordi valdkond, eelkõige sadamad ja kaldalt tehtavad teenindustegevused (näiteks laevade agenteerimine), panustasid SKP-sse enim.“ juurde viide statistika allikale.

Nende andmete osas on tegemist Transpordiameti poolt tellitud analüüsi tulemuste tõlgendusega – materjal TRAM kodulehel uuringute (merendus) all välja toodud - <https://transpordiamet.ee/uuringud#merendus:~:text=Eesti%20meremajanduse%20kaardistuse%20aruanne>.

6. Ettepanek täiendada lk 2 lõigu 3 viimast lauset sõnaga „vähene“: „Laevaregistrite süsteemi ümberkorraldamise vajalikkuse põhjuseks on laevakinnistusraamatu vananenud infosüsteem, laevade registreerimise menetluse killustatus ning laevapereta prahitud registrite vähene atraktiivsus.“
7. Lk 7 lõigu 4 esimeses lauses sõna „digitaliseeritud“ on transpordiameti arvates üleliigne: „Juba täna kasutab Transpordiamet ~~digitaliseeritud~~ LIS-i ...“
LIS (laevade infosüsteem) ja selle rakendamine viitab iseenesest, et tegevus on digitaliseeritud.
8. Lk 14 p 1.3 lõigus 3 on kasutatud sõna „maksuerisus“. Transpordiameti kohtumistel Maksu- ja Tolliametiga ning Rahandusministeeriumiga oleme arutanud, kas laevapereliikmete meetme osas on tegemist maksuerisusega või maksusoodustusega ning sisend siiani on olnud, et tegemist on laevapereliikmete puhul just maksusoodustusega. Seepärast võiks selles lõigus kasutada sõna „maksusoodustus“.
9. Lk 18 lõigu 3 teine lause on ilmselt poolikuks jäänud: „Lisaks on hiljuti jõustunud äriseadustiku muudatused seoses äriregistri juures peetava osanike nimekirja õiguskindlusega, mis on küll Tartu Maakohtu juures, kuid regulatsioon ....⁵⁸ Seega ei saa väita, et ainult kohtu juures peetav register on õiguskindel.“

10. Transpordiameti arvates teeks VTK-s esitatud lahendustest arusaamise lihtsamaks, kui kasutada VTK-s ka mujal kui lk 27 lõigus 3 esimeses lauses esitatud eristust rahvuslik ja rahvusvaheline register.

Vastused VTK-s seotud osapooltele suunatud küsimustele:

1.1

Palume arvamust ettepanekule muuta laevaregister deklaratiivseks registriks.

Transpordiamet peab ettepanekut mõistlikuks.

1.2

Kas peate vajalikuks, et Transpordiametis oleks registriteenus ja järelevalvefunktsioon korraldatud eraldi, et tagada võimude lahususe põhimõtte järgimine ja registripidaja sõltumatus?

Praegu on Transpordiameti struktuuris vanemregistriinspektori, kes teeb laevapereta prahitud laevade registris ja RHÜT andmekogus registritoiminguid, ametikoht merendusteenistuse laevade osakonna laevade üksuses. Laevade üksus teeb laevade üle järelevalvet. Laevade registreerimise vaatest ei ole registriteenuse ja järelevalvefunktsiooni eraldamine omaette struktuuriüksustesse vajalik. Senini ei ole nende ülesannete täitmisel tekkinud konflikteid olukordi. Kui eraldada registriteenus omaette struktuuriüksusesse, siis annab see registriinspektorile kindlasti sõltumatust juurde ja tõstab tema positsiooni. Samas on väga oluline säilitada tihe koostöö laevade järelevalve ja registriteenuse vahel.

1.3

Kuidas peaks olema reguleeritud teisaldatavatele ujuvvahenditele lipu kandmise nõue ja liputunnistuse väljastamine? Kas ujuvvahendid tuleks kanda laevaregistrisse ehitatavate laevade registri asemel?

Teisaldatavale ujuvvahendile ei anta täna lipuõigust ega vastavaid tunnistusi (merelaeva-, siseveelaeva- ja liputunnistust), kuna need alused ei ole kohustuslikult mehitatavad, seega ei ole neile ette nähtud laevapere liikmeid, kes lippu heiskaksid, ja pole ka kohta kuhu seda panna. Seetõttu praegu on teisaldatava ujuvvahendi registreeringu tõendamiseks vaid registriosa väljavõte.

Transpordiamet näeb vajadust registreerimistunnistuse järele, mida väljastada teisaldatava ujuvvahendi registreeringu tõendamiseks. Tänane olukord, kus registreerimisdokumenti ei väljastata, on tekitanud palju segadust ja arusaamatust.

Teisaldatava ujuvvahendi võiks kanda laevaregistrisse, mitte ehitatavate laevade registrisse.

2.1

Kuidas hindate ettepanekut kehtestada rahvusvahelises registris tingimus, et vastutava isiku asukoht peab olema EMP riigis?

Lisaks EMP-riigile peaks olema võimalik, et vastutava isiku asukoht võib olla ka Šveitsi Konföderatsioonis.

Kas peate põhjendatuks täiendavat nõuet, mille kohaselt peab vastutaval isikul olema Eestis temaga samasse kontserni kuuluv äriühing (nt e-residentsuse kaudu loodud), et tugevdada tegelikku seost Eesti ja vastutava isiku vahel?

Arvame, et see nõue ei aita kaasa Eesti lipu atraktiivsuse suurendamisele.

3.1

Palume seisukohti laevahüpoteeegi ja registerpandi regulatsiooni täiendamise või muutmise vajaduse kohta seoses uue registrikorraldusega.

Ettepanekuid ei ole.

3.2

Palume seisukohta, kuidas toimida edasi olemasolevate kasutusvaldustega, mis on kantud laevakinnistusraamatusse. Kas need tuleb kustutada või saab need alles jätta? Kas kustutamiseks või alles jätmiseks piisab vaid rakendussättest?

Kuna VTK järgi on vaid üks kehtiv kasutusvaldus, siis ilmselt piisab rakendussättest ning kasutusvaldust ei pea tingimata kohe kustutama.

4.1

Milline peaks olema registritasude ja riigilõivude määramise põhimõte uues registrikorralduses?

Kogumahutavusepõhine registritasu ja riigilõiv, nagu praegu on laevapereta prahitud laevade registris, sobib ainult suurtele laevadele, kuid laevakinnistusraamatus on ka lõbusõidu- ja huvilaevad, millel pole GT-d määratud ja nende puhul ei saaks sellist süsteemi rakendada.

Registritasu või riigilõivu kaudu võiks teha võimalikult ebaotstarbekaks registreerida esmakordselt Eesti registrisse üle 20-aastast laeva, et vältida vanade laevade toomist Eesti lipu alla. Samas juba registris olevatele vanadele laevadele ei peaks tasusid tõstma.

4.2

Kuidas suhtute iga-aastase registritasu kehtestamisse laevaregistris registreeritud laevadele?

Transpordiamet pooldab iga-aastase registritasu kehtestamist laevaregistris registreeritud laevadele. See lahendaks ilmselt probleemi laevadega, mis eksisteerivad vaid registris, kuid füüsiliselt neid tõenäoliselt enam olemas ei ole. Sellistel laevadel pole aastaid olnud kehtivaid tunnistusi. Mõne laeva saatuse kohta ametil info puudub, kuid teiste osas on teadmine, et laev on kas hukkunud või lammutatud. Praegu saab laevaregister kustutada sellise laeva alles 30 aasta pärast või äärmisel juhul Transpordiameti ettepanekul ligikaudu aastase protsessi tulemusel. Seetõttu iga-aastane registritasu oleks ühtlasi registrit korrastav meede.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Karin Victoria Kuuskemaa-Ivanov

juhataja

õigusosakond

Mare Ööbik, 504 3860, mare.oobik@transpordiamet.ee

Helena Rattus, 5595 5154, helena.rattus@transpordiamet.ee

Ene Lillipuu, 57854789, Ene.Lillipuu@transpordiamet.ee